

Onderzoek krijgt ruim 4 miljoen euro subsidie

Op zoek naar toegespitste behandelmethodes voor angsten en depressies

Wilma Mik "Er is nog heel weinig bekend over het beloop en het effect van behandelingen van angsten en depressies op langere termijn. Ook is er wereldwijd niet eerder gecombineerd onderzoek gedaan naar zowel biologische als psychologische factoren. Dat doen wij wel." Richard van Dyck is hoogleraar psychiatrie bij Vum/GGZ Buitenamstel en initiator van het NESDA-project. Dat staat voor Nederlandse Studie over Depressie en Angst. Onlangs werd de subsidietoekenning van 4,2 miljoen euro, een uitzonderlijk hoog bedrag – zeker in tijden van economische tegenspoed, met champagne gevierd.

Richard van Dyck (foto AVC / VU)

Er werd tot nu toe weinig geïnvesteerd in psychiatrisch onderzoek, terwijl 25 tot 40% van de bevolking in de loop van het leven kampt met een psychiatrische aandoening. Angsten en depressies vormen daar de hoofdmoot van en dat zijn precies de aandoeningen waar de afdeling psychiatrie een grote expertise in heeft opgebouwd. Vandaar dat zij ook werd erkend als initiatiefnemer van dit project door de overige participanten in het NESDA: de RUG, het LUMC, NIVEL het Trimbos instituut en WOK van KUN/UM.

Toespitsen

Wat is nu het belang om te weten of een depressie eenmalig is, terugkomt of chronisch wordt? Van Dyck: "Als je dat weet, kun je de behandeling daarop toespitsen. Als je grote kans hebt dat het een eenmalige episode zal zijn, wil je die persoon liever niet langdurig medicijnen geven. Dan ben je aan het overbehandelen. Terwijl je degene die past in het beeld van een chronische depressie, het liefst wilt blijven volgen in een soort onderhoudsbehandeling, juist wel met medicijnen. We weten nu nog niet wat er toe leidt dat er een chronisch beloop ontstaat of juist niet. In feite is het dus een kwestie van afwachten met alle nare consequenties van dien. Bij een ernstige depressie ben je niet meer in staat normaal te functioneren. Je hebt last van concentratiestoornissen, van vergeetachtigheid, bent somber, er is niks waar je plezier in hebt. Zo'n stemming kan gepaard gaan met suïcidegedachten en leidt daar ook regelmatig toe. Werken is vaak uitgesloten. Naast de lijdensdruk voor de persoon zelf en zijn omgeving, zijn de maatschappelijke kosten groot. Ook daar kijken we naar in het onderzoek."

Angsten kunnen ook invaliderend zijn. Denk aan straatvrees of een sociale fobie. Mensen die daaraan lijden

vermijden vaak situaties waarvoor ze bang zijn. Bij straatvrees zijn dat situaties ver van huis – hun veilige plek. Ze kunnen niet meer met openbaar vervoer reizen. Vaak is er ook alcoholisme in het spel. Van Dyck: "Het gebeurt ook dat angst zich omzet in een depressie. Daar willen we ook meer over te weten komen gedurende de tien jaar van het onderzoek. Wat zijn risico- en wat zijn beschermende factoren, ook in genetische zin? En wat zijn goede behandelmethodes?"

Zinvolle behandelingen

De nadrukkelijke voorwaarde van het ministerie van VWS voor de subsidietoekenning is dat het onderzoek zinvolle behandelmethodes oplevert. De subsidie zal voornamelijk worden besteed aan het verzamelen en analyseren van de gegevens van 3500 mensen. Daar werken 25 senior-onderzoekers parttime aan, verdeeld over de deelnemende instellingen en onder leiding van een hoofdonderzoeker. "Voor het ontwikkelen van interventies starten we aparte projecten, waarvoor we extra projectsubsidies proberen binnen te halen. Er ligt al een toezegging om specifiek onderzoek te doen onder allochtonen en er ligt een plan om de combinatie van angst, depressie en verslaving aan te pakken."

Van Dyck is trots op het project en het team onderzoekers. Wat bracht hem tot dit vakgebied? "Tijdens mijn studie geneeskunde in Gent was ik aanvankelijk gegrepen door de biochemie. De genetische code was toen de ontdekking van het moment. Nadeel van zo'n vak is dat het zich voornamelijk in het laboratorium afspeelt, terwijl mijn passie meer ligt bij de patiëntenzorg. Dan is psychiatrie ook heel boeiend, het leek me een gebied waar nog veel te doen was. En dat bleek ook wel. Je ziet dat je behoorlijke resultaten kunt boeken, met name bij de behandeling van depressies en angsten. Daar hebben mensen echt wat aan. Met dit onderzoek zal dat nog stukken verbeteren."